
VERTROUWEN IN PLAATS VAN ANGST

Gesprekspapier n.a.v. Marcus 5:2-43

We gaan verder met de behandeling van het evangelie (= de omwenteling die gaande is sinds de komst van Jezus Christus) van Marcus. Vandaag focussen we op de vraag wat er nodig is om deel te krijgen aan die omwenteling. Hoe word je een onderdeel van die beweging waar Marcus over schrijft?

GELOVEN EN VERTROUWEN

We zijn in de kerk gewend daar één heel specifiek woord voor te gebruiken, namelijk: geloof. Door te geloven word je opgenomen in de beweging van Jezus Christus. Er is niet zo veel mis met het woord 'geloven' an sich, behalve dan dat het door veelvuldig gebruik nogal uitgesleten is geraakt. We hebben het in de kerk regelmatig over 'geloof' en 'geloven', maar we gebruiken het vaak zo gedachteloos dat we eigenlijk niet meer precies weten wat we er mee bedoelen.

Ik kies er daarom voor een ander woord te gebruiken: 'vertrouwen'. De oorsprong van het Bijbelse woord dat wij met 'geloven' vertalen ligt in het Hebreeuwse woord voor 'vertrouwen'. Het voordeel van dit woord is dat minder vaag is. Vertrouwen, daar kunnen we ons makkelijker iets bij voorstellen omdat we er in ons dagelijks leven heel basaal mee te maken hebben: vertrouwen we de mensen met wie we leven en werken? Het is ook een minder vaag begrip omdat van meet af aan duidelijk is dat het een relationeel begrip is: je vertrouwt iemand. Het gaat er niet om dat je een systeem aan geloofswaarheden en vaagheden over een onzichtbare werkelijkheid moet onderschrijven (zoals geloven soms wordt voorgesteld), maar over de vraag of je vertrouwen geeft aan iemand (en aan wat die ander belooft en van plan is).

In de verhalen die we vandaag gelezen hebben staat zulk vertrouwen centraal. We lezen in vers 34 dat Jezus tegen de vrouw zegt: 'Uw geloof (=vertrouwen) heeft u gered' en in vers 36 zegt Hij tegen de leider van de synagoge: 'wees niet bang, maar blijf geloven (=vertrouwen)!'. Vertrouwen is het scharnier waar deze verhalen om draaien. Je zou het ook anders kunnen zeggen: Marcus vertelt van de wonderen die Jezus doet, omdat hij ons wil duidelijk maken dat we moeten leren leven vanuit een houding van vertrouwen.

Welke associaties heb jij bij het woord 'geloven'?

WONDEREN

Voordat we verder gaan is het goed om hier een korte opmerking te maken over de wonderen die Jezus verricht. Marcus beschrijft die wonderen niet om ons bezig te houden met curieuze verhalen uit het verleden, maar omdat al die wonderen die Jezus doet ons iets vertellen over wie Hij is en wat Hij teweeg wil brengen in deze wereld. Het zijn momenten waarop iets van Gods nieuwe werkelijkheid die met Jezus begint in deze wereld oplicht. In de genezingen en de wonderen zien en proeven we iets van Gods koninkrijk: nog onvolkomen, maar ze willen in ons het verlangen naar de volledige realisering van dat rijk wakker roepen. Dus, de genezingen in deze geschiedenis zijn bedoeld om in ons *vertrouwen op Jezus* en het *verlangen naar Zijn nieuwe werkelijkheid* op te wekken.

DE WANHOOP VAN JAÏRUS

Het verhaal begint met de mededeling dat de overste van de synagoge op Jezus afkomt en Hem smeekt om zijn dochter te genezen van een dodelijke ziekte. Met een beetje inbeeldingsvermogen kun je je de scène

levendig voorstellen. Deze man moet volkomen wanhopig geweest zijn, letterlijk staat er namelijk dat zijn dochtertje 'haar einde heeft bereikt'.

Ik kan me niet indenken hoe het is om een kind te moeten verliezen, maar ik heb wel een paar keer van dichtbij meegemaakt hoe ingrijpend en intens verdrietig zo'n plotseling verlies is. Sommigen onder ons hebben helaas mee moeten maken hoe hun kind dat zo geliefd was plotseling komt te overlijden. Er zijn geen woorden die recht doen aan de pijn, het gemis en het verdriet rond het verlies van een kind.

Het is dus niet vreemd dat deze man volkomen wanhopig aan Jezus voeten valt. Hij had natuurlijk de verhalen over Jezus' genezingen en wonderen gehoord en hij grijpt alles aan om het leven van zijn dochtertje te redden. We lezen dat Jezus direct met hem mee gaat en dat de hele stoet – Jezus, zijn leerlingen, de leider van de synagoge en de menigte – onderweg naar het huis van Jairo.

Tot zover is er niets opvallends, althans zo lijkt. Iemand met diepe nood komt bij Jezus, en Jezus gaat met hem mee. Als dit het verhaal zou zijn, dan zou de boodschap zijn: als je met diep verdriet en wanhoop bij Jezus komt, dan laat Hij je niet alleen, maar gaat Hij met je mee om je te helpen.

VERKEERDE PRIORITEITEN?

Maar dan wordt opeens alles anders. Ik vermoed dat Jairo na die eerste hoopvolle momenten toen Jezus met hem meeging zich vervolgens groen en geel heeft geërgerd aan Jezus. Want wat gebeurt er? Terwijl ze onderweg zijn wordt Jezus' aandacht afgeleid door een vrouw die aan bloedvloeïngen lijdt. Dat is natuurlijk verschrikkelijk voor haar, maar laten we wel wezen, het is van een andere orde dan een stervende dochter of op z'n minst een stuk minder urgent. Jezus zou ook eerst naar Jairo huis kunnen gaan om daarna de betreffende vrouw te zoeken. Maar in plaats daarvan neemt Jezus eindeloos de tijd – in elk geval in de beleving van Jairo – om met deze vrouw in gesprek te gaan.

Dit lijkt nou typisch een schoolvoorbeeld te zijn van het stellen van verkeerde prioriteiten, waar God en Jezus volgens veel mensen patent op hebben. Misschien herken je zelf dit soort gevoelens en gedachten ook wel trouwens? Als Jezus echt is wie Hij zegt dat Hij is, waarom doet Hij dan niets aan mijn pijn of mij verdriet? Waarom doet God niet wat aan de echte problemen van deze wereld? Waarom lijkt het alsof de aandacht altijd uitgaat naar anderen – van wie de nood en de pijn in mijn ogen niet zoveel voorstelt – terwijl Hij mijn problemen links laat liggen?

Herken je het gevoel dat God en Jezus soms de verkeerde prioriteiten stellen?

DE VROUW EN HAAR VERTROUWEN

Toch denk ik dat Jezus hier wel degelijk met Jairo bezig is, terwijl hij met die vrouw in gesprek is. In zekere zin lijkt deze vrouw op Jairo. Ook zij heeft een probleem. Weliswaar iets anders dan dat van Jairo, maar toch.

Ze leed aan bloedvloeïngen. Dan had ze als vrouw in die dagen een probleem. Ze werd dan als onrein beschouwd en dan kon ze niet normaal functioneren in het dagelijkse leven. Andere mensen mochten geen lichamelijk contact met je maken, omdat ze dan ook onrein zouden worden (en we weten inmiddels allemaal hoe onnatuurlijk dat is). Met andere woorden: deze vrouw leefde aan de rand van de samenleving. Geen wonder dat ze graag genezen wilde worden. Niet alleen om van deze akelige kwaal af te komen, maar ook om weer gewoon onder de mensen te kunnen komen.

Daarom gaat ze naar Jezus. Het kan haar niets schelen wat de mensen ervan denken. Alleen al het feit dat ze daar loopt tussen die mensenmenigte geeft iets weer van haar wanhoop. Ze is bereid om openlijk tot de orde geroepen te worden. 'He wat doe jij hier, jij mag hier helemaal niet zijn, jij maakt iedereen onrein! Wegwezen, smerig mens!' Ze moet en ze zal bij Jezus komen. Al raakt ze Hem alleen maar aan.

Terwijl ze daar tussen de mensen loopt in de hoop niet op te vallen, weet ze met een uitgestrekte arm de kleren van Jezus aan te raken en ze voelt direct hoe ze genezen wordt van haar lichamelijk kwaal. Vol van vreugde bukt ze zich en probeert ze achterwaarts tussen de mensenmenigte weg te glippen.

Maar dan, precies op het moment dat het lijkt te lukken klinkt daar de stem van Jezus. Wie heeft mij aangeraakt? Hij heeft gevoeld dat er kracht van Hem uitging. Als mensen Jezus vol wanhoop aanraken, dan laat Jezus dat niet koud. Dan voelt Hij dat.

De vrouw die dacht weg te komen beseft dat het hier om haar gaat. Ze beseft: Hij, Hij die mij genezen heeft, Hij weet wie Ik ben. Hij heeft het over mij en ik kan nu twee dingen doen: wegsluipen alsof er niets aan de hand is, of naar voren treden.

Het is belangrijk dat we beseffen wat Jezus hier van deze vrouw vraagt. Jezus vraagt hier van deze vrouw dat ze haar diepste angst onder ogen ziet, namelijk dat ze naar voren stapt en zichzelf blootstelt aan de schofferende en veroordelende opmerkingen van de mensen die daar rond Jezus staan. Ze had het juist stilletjes willen doen, uit zelfbescherming, uit angst. Die angst onthult waar ze het meest bang voor is, namelijk afwijzing. Maar tegelijk openbaart haar angst omgekeerd ook datgene waar ze het meeste naar verlangt: gezien worden en opgenomen worden in de gemeenschap.

Jezus laat het niet toe dat deze vrouw stilletjes wegsluipt. Waarom niet? Stelt Jezus niet opnieuw de verkeerde prioriteiten? Had Hij haar niet beter gewoon kunnen laten gaan, in plaats van zo on-pastoraal haar in de openbaarheid tot de orde te roepen?

Nee, want Jezus wil dat deze vrouw *gered* wordt. Niet alleen *genezen*, maar echt *gered*. Gered wordt deze vrouw niet door stilletjes weg te sluipen en voor zichzelf verder te leven. Dan is haar lichamelijke kwaal genezen, maar dan is ze nog steeds op alleen. Gered wordt deze vrouw alleen als ze vertrouwend op Jezus haar angsten onder ogen komt, in volle kwetsbaarheid naar voren treedt en daar openlijk in haar recht gezet wordt. Gered wordt ze alleen als ze haar angsten onder ogen komt door te vertrouwen op Jezus. Gered is ze alleen als ze bevrijd wordt van haar eenzaamheid en isolatie door openlijk rein verklaard te worden.

“Je vertrouwen heeft je gered”, zegt Jezus. Vertrouwen voor deze vrouw betekende dat ze haar angsten overwon en ervoor koos om vertrouwen te hechten aan Jezus’ woorden. Ze had kunnen wegkruipen, maar dan was ze alleen genezen. Dan was haar wereld niet werkelijk veranderd. Door haar vertrouwen kreeg ze meer dan ze ooit had gedroomd: niet alleen genezing, maar ook eerherstel. Door haar vertrouwen is opgenomen in de beweging van Jezus waarin mensen weer tot hun recht komen.

Jezus leert op deze manier: het leven van een gelovige wordt niet geregeerd door angst, maar door vertrouwen. Dat betekent niet dat gelovigen niet bang zijn, maar wel dat ze midden in hun angsten op Jezus vertrouwen en leren dat Hij hun diepste angsten overwint.

Je diepste angsten onthullen tegelijk je diepste verlangens. Praat met elkaar door over angsten en verlangens?

De diepste angst van deze vrouw was ‘afwijzing’, het diepste verlangen ‘verbondenheid’. Herken je dit verlangen ook bij jezelf?

EN JAÏRUS DAN?

Terug naar Jaïrus. Wat heeft dit met hem te maken? Nou, alles, let maar op. Jezus eindigt het gesprek met de vrouw met de opmerking, “uw vertrouwen heeft u gered”. Jaïrus komt bij Jezus, niet omdat Hij op Jezus vertrouwt of vertrouwen heeft in de beweging die Jezus begonnen is, maar omdat hij angstig is. Jaïrus wordt geregeerd door angst. Heel begrijpelijk natuurlijk, maar toch. Hij is niet gegrepen door de beweging van Jezus, maar helemaal in de ban van zijn eigen wanhoop. Jezus wil bij Jaïrus zijn angst wegnemen en er vertrouwen voor in de plaats stellen.

We lezen dat de mensen van de synagoge vertellen dat zijn dochter gestorven is. Dan heeft het ook geen zin meer om Jezus lastig te vallen. Ik kan me voorstellen dat Jairo al op het punt stond om Jezus achter zich te laten. Maar dan zegt Jezus: “Wees niet bang, maar geloof (=heb vertrouwen)”. In de NBV staat ‘blijf geloven’, maar dat staat er niet. Jezus zegt niet dat Jairo z’n vertrouwen niet moet verliezen. Nee, Hij zegt juist dat Hij nu moet gaan vertrouwen! Hij moet, *net als de vrouw*, vertrouwen schenken aan Jezus. Jairo kwam bij Jezus vanwege angst, maar hij wordt nu uitgedaagd om deel uit te gaan maken van de beweging van Jezus.

Nu komt het erop aan voor Jairo. Schenkt hij vertrouwen aan Jezus, of niet? Blijft hij zich onderwerpen aan zijn angst, of wil hij zich mee laten nemen in de omwenteling die begonnen is toen Jezus kwam?

Dat het een omwenteling betreft wordt wel duidelijk als Jairo besluit om met Jezus mee te gaan. De vrouw die aan bloedvloeingen leed had ervaren dat haar keuze om op Jezus te vertrouwen erin had geresulteerd dat zij weer tot haar recht kwam als mens. Sociale isolatie wordt doorbroken waar mensen zich laten opnemen in Jezus’ beweging.

Jairo krijgt een andere ervaring, niet minder ingrijpend: in Jezus’ aanwezigheid is de dood ten diepste niet meer dan een diepe slaap waaruit Jezus je wakker roept. “Talita koem”, zei Jezus tegen het meisje, en ze was opgestaan alsof ze een dutje had gedaan. Door te vertrouwen op Jezus wijkt de akelige en angst inboezemende grens van de dood uit het leven van Jairo. Zijn grootste angst was zijn dochter te verliezen aan de dood, maar door te vertrouwen op Jezus leert hij dat de dood niet meer het laatste woord heeft als je Jezus volgt.

Herken je de angst voor de dood? Of de dood van een geliefde? Zo ja, welke rol speelt ‘vertrouwen op Jezus’ in deze angsten?

VERTROUWEN

“Wees niet bang, maar heb vertrouwen”, zei Jezus. Jezus wil ons in een leven dat vaak geregeerd wordt door angst een houding van vertrouwen bijbrengen. Vertrouwen omdat door Christus onze diepste angsten worden overwonnen. De angst voor eenzaamheid, isolatie wordt doorbroken waar je door Jezus in het midden wordt genodigd, zoals de vrouw uit ons gedeelte. Angst voor de vernietigende kracht van de dood wijkt waar we ons vertrouwen schenken aan Jezus en mee gaan in zijn beweging.

“Wees niet bang, maar heb vertrouwen”. In een wereld waarin angsten de toon aangeven – angst voor recessie, voor geweld, voor vreemdelingen – daar mogen we in het spoor van Jezus leven in vertrouwen. Angst werpt je terug op jezelf. Vertrouwen verbindt: aan Jezus en aan elkaar.

Door te vertrouwen op Jezus kunnen we onze diepste angsten onder ogen komen. Heb je hier ervaring mee? Zo ja, wil je dit delen?

Volgelingen van Jezus leven vanuit vertrouwen. Hoe zou dat ons kunnen helpen om in deze wereld een verschil te maken?